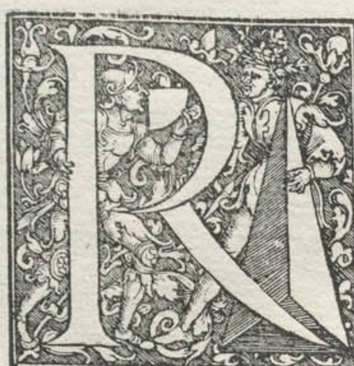
ENVNCTIATVM TRICESIMVM TER.

Ex hora Natiuitatis cognita, tempus Moræ infantis in vtero reperire, & consequenter conceptionis horam cognoscere.

ATIONE SIMVL ET EXperiētia comprobatū est, foetus quidē alios septimo, alios octauo, alios nono, alios decimo vel circiter mense, post cōceptionis tēpus nasci, neq; genituras citra vllas cōsistere, neq; vltra porrigi. Intra illos enim terminos nati, simile quid cum fructibus maturis, qui vltro labūtur, faciunt, minores autem septem mensibus partus tanq̄ crudi & imperfecti, & velūti poma immatura violentia quadam à stirpibus auulsa, ex vteris ruunt, vnde fit, vt ante septimum mensem nunq̄ aut rarissimè viuus lucem foetus subeat. Septimo etiam mense nasci dicuntur illi qui in Nouilunijs aut Plenilunijs aut postridiæ illorum concepti sunt. Eiusmodi igitur nascendi fines naturæ cum viderent inesse astrologi, diligentius inde putantes tempus quo foetus vtero includitur, à seminis vsq; iactu, in partes tres distribuere voluerunt, vocantes easdem mansiones seu moras. Sic, vt prima diceretur, (quam 288 dies constituunt) mora maior. In qua nasci infantem, cum luna horizontem paulo ante subierit, adhuc ad finem Sextæ domus hereat, contingit. Secunda mansio vocata est media, quæ 258 diebus perficitur, post totidem enim dies in hac partus æditur, luna rectè horoscopum tenente. Tertia mansio 273 dies continet, Minor dicta. In hac oritur foetus cum luna horizontem est iam à parte occidentis subitura. Quoties igitur oblata natiuitatis hora locus Lunæ ex iam dictis aliquis non fuerit, intellectu promptum, quod Mansio etiam diuersa à prioribus esse debeat, velut infra declarabitur.

Mora maior dierum 288. Mora media dierum 258. Mora minori dierum 273.

¶ Abortiuos omnes septimoq; mense natos hoc nostro dogmate, quo videlicet moram in vtero perquirere docemus non teneri prædicimus. Sed tm̄ eos qui 9 aut 10 mense, vt patet, & rectè fieri solet, educuntur. Si igitur fidem habemus peruetusto rerum cęlestium traditori Hermeti, perpetuò gradus ille cœli qui tempore natiuitatis estimatæ (estimatam voco, in qua non ad punctum vsq; seu minutum venitur) horoscopum tenuit, idem cum eo est gradu, quem luna conceptionis momento occupat. Et econtra gradus Lunæ qui natiuitatis tempore existit, idem conceptionis hora ascendens erat. Qua sententia non pauci Arabum fuerunt, gloriantes se, experientia teste, sufficienter rem firmasse. Illis tamen Ptolemæus refragari 51 Centiloquii sui aphorismo videtur his verbis. In quo signo luna est genituræ tempore, illud in conceptu fac ascendens, & in quo signo inuenta fuit ☽ in conceptu, illud aut eius oppositū fac ascendēs in partu, in quibus Ptolemæū nō de gradu sed signo, loqui certū est, nō nulli tamē sunt, quibus videtur nō modo signū, quod Luna tempore genituræ incoluit, ascendens fuisse conceptus, verum sed idem signum horoscopum conceptus aut oppositū occupasse. Hac nos qualisqualis tandem sit controuersia posthabita communem viam indagandi moram foetus in vtero materno sequemur. Horoscopum primo natiuitatis cuiusq; ratificaturi per quē genethliaci corporum symptomata seu accidentia scrutari solent.

Abortiui huic regulæ eximūtur.

Varie opiniones de mora inuenienda.

Quemuis igitur sequenti figura vsurum, estimatæq; genturæ ascendens firmaturum, aut moram nati in vtero promptè cogniturum, admonitum volo, quo primum omnium ea quanta potest diligentia horam & minutum geniti percontari studeat, id enim natiuitatis hora estimata dicitur, obstetrices namq; & alii, plerūq; de hora sexta vel septima interrogati, respondere, inter sextam & septimam, solent aut de tertia vel quarta, inter tertiam & quartam contigisse referūt, & similia. Ad questionem igitur figura cęlestis erigenda erit, vt si quis inter 6 & 7 mam dicat, figura ad sextam horam & 30 M extruatur, vti si dicatur 6 horæ propius tempus accedere, ad 6 horam & 20 M, Si vero vicinius 7 mæ Horæ responsum est, ad horam 6 M 40 figura constituatur. At si perfectam temporis rationem audias iam in, nullo sollicitus ad eandem eriges. Qua erecta primum ascendens, deinde locum lunæ contemplaberis, gradum & minutum ascendentis in succedentis instrumenti Zodiaco queres, indicemq; Q cui inscribitur ASCENDENS, eidem inuento impones. Posthac filum per lunæ locum in Zodiaco duces, & filum in limbo exteriori rotulæ inferioris diem & horam mora ostendet. Idem filum retine inuariatum, diemq; moræ eidem substitue superioris rotæ, & index illius rotæ R diem conceptus in Kalendario dabit, vbi stude vna cum die horam quoq; conceptionis cognoscere, Diem moræ superioris rotulæ inter triginta dies (quia dies minoris moræ scz 258 vsq; 288 signati sunt) his verbis DIES MORAE, venaberis. Dierum quilibet quatuor partes gerit, quarum singulæ 6 horas notant, præter q̄ in extremo rotæ mobilis & infimi, vbi dies quilibet 24 partes continet. Quocirca opus hic est animaduersione, quam horam filum orbis infimi contingat, eandem enim seu diem seu horam in rota superna inquires, filoq; subdes.

Comūnis moræ inquirendę ratio.

Hora dieq; conceptionis repertis, horæ eædem vel minutis quoq; si potes locum Lunæ respondentem lustra, id quod ex instrumento Lunæ notum erit. Locus siquidem ille Lunæ, verus Horoscopus temporis natiui dicetur. Horoscopo habito figuram cœli alteram (cui nomen figuræ cœli per conceptionem verificatæ erit) postremo extrue. ¶ Canonis præmissi documentum tale sit. Quoniā Imperator diuus Carolus Gandaui genitus est, Thema cęleste meridiano illi siue polari loci eius eleuationi conueniens, temporiq; natiuitatis scilicet Horis 15 M 44 pomeridianis consentaneum erige. Ibi autem nihil omnino tempus æquari postulat. Ascendens igitur huius est 9 G 31 M ♑, cui ostensorem Q adiungens, filū per locum Lunæ, qui est G 7 M 7 ♑, diriges. Et illud in limbi extremitate dies Moræ 272, horas 19, minuta 12 ostendet. Eosdem dies, Horas &c. in superiori rota cum inuestigaueris sub filum protinus reduc, quo facto index R in Kalendario rotæ inferinæ 27 diem Maii, Horam 8 M 32 ante meridiem, anni nempè præcedentis 1499 natiuitatem cæsaream commonstrat. Illa autem hora lunam possidisse 17 G 21 M ♑ cernis. Id quod verū hui⁹ genituræ ascendēs est. Cōmunis autē hic operādi modus dicitur. Nunc quid ego sentiā beneuolus non calumniator adiungam. Mihi quidem longe consultius esse videtur, si latitudinem Lunæ consideremus, locumq; Lunæ ab ecliptica mutuemus illum, qui tempore natiuitatis, vna cum Luna circulum positionis eundem efficit, non autem longitudinis gradum, hoc enim pacto Luna præcise in ascendentem venit, Horizon quoq; eundem positionis circulum constituit. Media itidem adamussim 273 dierum cum sit rectè sicut ante factum in 27 diem Maii, Horam 3 M 44 ante meridiem incidit, Lunaq; in 14 G 28 M ♑, reperitur, quam pro ascendente agnosces. Regi FERDINANDO Natalis Medina vrbs, vt sæpe iam dictum est. In hora natali scz 8 M 47 antemeridianis, Luna gradum 1 M 20 ♍ occupauit. Ascendens ipsum gradus 2 M 45 ♊ fuit. Iam Q index ascendenti super illatus filumq; loco Lunæ adductum cum sit ipsum in limbo rotæ Q Moram Regis, dies videlicet 280, Horas 12 M, 10 indicabit. Quā Moram vbi requisieris in rota superiori filoq; substitueris ab indice R protinus diem 2 Hor: 11 M 37 Iunii, anni 1502 designari videbis, quod tempus concepti Regis certum est. Huic tempori locus Lunæ respondens, qui est gradus 25 M 42 ♉, ascendens natiuitatis omnino fuerat. Quanq̄ vero pleraq; astrologorum pars hunc modum sequatur, putauerim tamen esse tutius verum Lunæ locum, (quandoquidem mora nati conceptusq; hora per mediū Lunæ motum indagatur) accipere, & imitari. Hoc enim modo licet vel per mediam horam lapsus fiat non tamen vltra 16 M cōtingit errare in loco Lunæ. Proinde conceptionis die habito, gradum Lunæ pro ascendente ad horam estimatam suppone. Per gradum autem Solis horam quære, qua scz Lunæ gradum in ascendente contingit esse, ea ad minutum quæsita Lunæ locum ad idem momentum considera, hunc enim gradum meo iuditio pro ascendente rectè vsurpabis, qualis in imperatoria natiuitate gra: 11 M 44 ♑, in regia vero genitura, gradus 27 M 55 ♉ fuit.

Exemplum CAROLI.

Alius indagandæ moræ modus diuersus à communi.

Exemplū Regis FERDINANDI.

ENVNCTIATVM TRICESIMVM QVAR.

Fortunæ, vt dicuntur, rerumq; omnium quantum ad astrologiam attinet, partes, præsenti figura expeditò nosse.

OC IN LOCO PARS NIhil est aliud, q̄ duorum significatorum rei cuiusdam in Zodiaco distantia, secundum ordinem signorum numerata, eiusdemq; secundaria ab horizonte incipienti per Zodiacum iterata dimensio. Significatores autem planetas intelligo rei cuiusuis iudicandæ præsides. Horum si ambo qualitatibus vel appellationibus conueniunt, vt in Calido, Frigido &c. aut Masculinitate, diurnitate &c. iam præstantiori dominium vel pars defertur, quæ ab illo, non ab inferiore, mutuanda est. Hii si in significatione impares sint, vt altero diurno altero nocturno, iam pars à diurno per diem, à nocturno per noctem sumitur, quanq̄ Abumasar neget partem eligendam nisi ex duobus simul rem aliquam significantibus. Prudentiores astrologorum sanctimonia quadam & veneratione maxima, ea quæ ad partes attinent coluerunt, arbitrantes ita fieri oportere, cum omnia quæ vitam nostram tuentur à loco seu partibus fortunæ potissimum deriuari soleant. Solem enim & Lunam, quoniam actiones, loca, tempora vicinissima omnia teneant, non inmerito naturæ parentes esse voluerunt. Lunam enim materiam præparare, Solem formam inducere, Hanc noctem, illum diem gubernare, Alteram corpus, alterum animum vegetare &c rationibus firmissimis asseruērunt. Obseruatum amplius antiquis Soli ascendentem deberi eadem ratione, quando ascendens vel horoscopus non secus atq; Sol vitam humanā tueatur.

Quid sit pars fortunæ.

Simile

